

EESTI SPORDILEHT

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU * JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☞ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti.

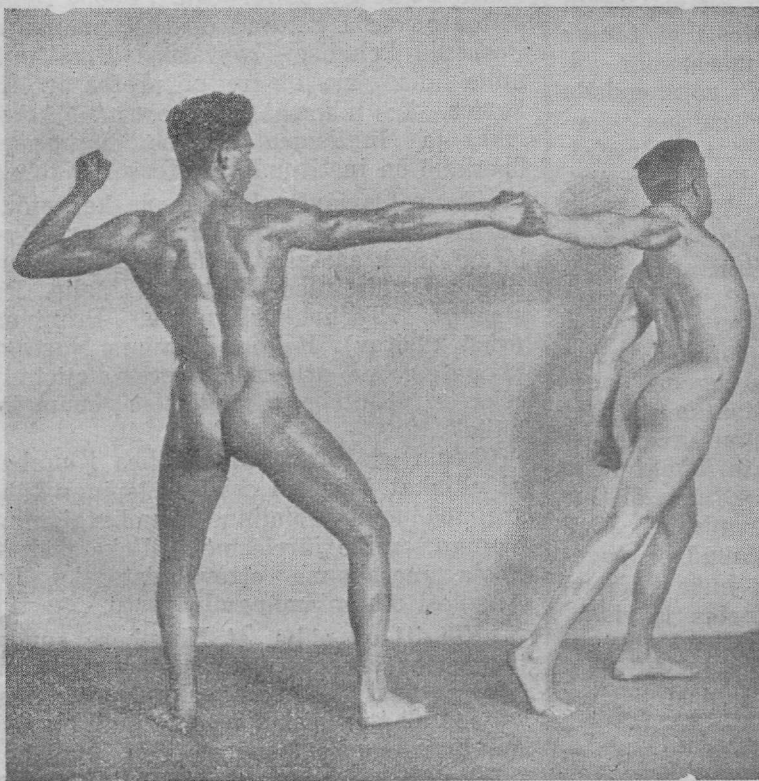
Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

IX. aastakäik.

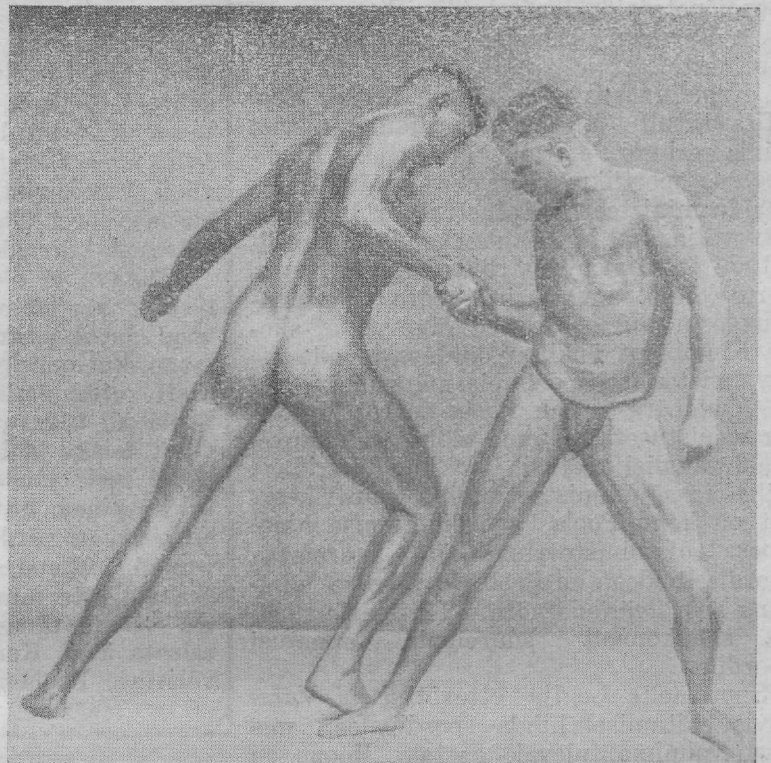
Reedel, 12. oktoobril 1928. a.

IX. aastakäik.

Lihtsat ja huvitavat võimlemist. Uus edurikas süsteem.

Sammseisak tagasisirutatud käega. Partner hoiab mõõdukalt vastu, kuna eelpoolseisja veab käe odaviske või heitepalli liigutuse sarnaselt ette. Harjutust teha mõlema käega.

Sammseisak, jalad üksteise vastu. Püütakse tugeva vastu-panu juures vastastikku üksteise kätt alla murda või jälle sirgeks rebida.

Saabub tali, enamusele sportlastest puhke—, jõu kogumise ja enesesse süvenemise aeg. Selle jooksul peab tegelikult kujunema sportlases see põhikapital, mille protsente ta suvel spetsialiseerimise näol oma erialal hakkab lõikama. Kergesportlasele, jalgpallimehele, ujujale ja tennis-mängijale — kõigile peaks tali olema selles mõttes isegi tähtsam suvest.

Meie ettevalmistus peab talvel samal määral olema intensiivne ja süstemaatlik kui suvel, vast isegi enam. Talvel meie kogume endisse, mida suurema põhjalikkuse ja asjalikkusega, seda suuremaks kujunevad meie jõu tagavarad. Suvel on meil ainult välja anda ja vaadata, et meie üle jõu ei anna välja.

Igasuguse spordi alus on võimlemine, igakülgne keha läbitöötamine, vitaliteedi suurendamine. Võimlemissüsteeme on mitmesuguseid, kuid enamus neist nõuab tervet rida abinõusid. Mis abinõude suhtes tagasihoidlikud, need kipuvad jääma igavateks. Viimasel ajal äratab siiski suuremat tähelepanu H. Hebereri võimlemine partneriga, mis loodud tuntud H. Suréni põhimõtete järele. Ta tabab õnnelikul kombel kahte võimlemissüsteemide voolust — on lihtsalt läbiviidav ja huvitav.

Tutvustame lugejaid autori mõtetega tema võimlemise kohta, mille juures meil E. Spordilehes vist põhjust pikemalt peatuda:

— Võimlemise juures peab tähelepanu

pöörama kahele asjaolule, mis algaja kohta võivad saada saatuslikuks. Esimesena seisab hädadoht, et algaja talle sobivaid lihtsaid harjutusi teeb liig pealiskaudselt ja neist ei ammuta mingit tulu, ja teisena, et liig tugevasti harjutatakse, mille järelduks lihasevalud, rebenemised ja ületreening. Tahtejõuetud inimesed harjutavad enamasti liig vähe, tugevatahtelised liig palju. Kui harjutusi tehakse juhataja järelvalvel, võivad mõlemad pahed jääda tulemata. Ilma juhatajata teostub tahtejõuetu inimese areng aeglasemalt, kuid ka tema jõuab võimlemisharjutuste kaudu tugeva tahteni, eriti siis, kui tal hea harjutuspartner on. Rõõmsa koostööga siginevad tähelepanu ja kontsentratsioon iseene-

Poola sport areneb hiiglasammudega.

Klumberg maitseb Poolas üldist tunnustust ja lugupidamist. Tööl on hiilgav edu. 14.000 treenerivat kergesportlast. Saavutuste tõus ühe aastaga 30%.

Üle hulga aja viibib kodumaal jälle meie suurim sportlane Aleksander Klumberg, praegune Poola kergejõustiku riigitreener. Selgub, et mees on Poolas suutnud võita enesele laialdase usalduse ja poolehoiu.

Ta töö viljaks loetakse Poola kergejõustiku määratud tõusu, mis nii kvantitatiivselt kui kvalitatiivselt on ületanud julgemategi lootused. Sport tõmbab Poolas järjest juure uusi masse, uusi tähti ja lubavaid tulevikumehi tõuseb üksteise järele. Treenerivate kergesportlaste arvu hinnatakse praegu 14.000 peale ja saavutuste tasapinnal (10 paremat) tõus on möödunud aastaga võrreldes 30 protsenti.

On loomulik, et Klumberg üksinda ei oleks suutnud nii suurt edu saavutada, kui temaga käsikäes ei oleks käinud eeskujulik organisatsioon ja kõigi spordijuhtide väsimatu töö. Klumbergil on kasutada kõigi nende täielik usaldus ja soodustused, mida ta oma ülesannete täidesaamiseks iganes vajab.

Klumbergil on abilisteks ka kolm välismaalast alamtreeneri — rootslased Norling ja Jakobsson ning prantslane Melin. Peale nende terve rida Poola enese spordiõpetajaid Berliini ülikoolist, Pooseni ja Varssavi kehalise kasvatuses instituutidest.

Kehaline kasvatus sünnib Poolas klassifitseeritult ja süstemaatlikult mitme ministeeriumi ühisel ettevõttel. Koolinoorsoo sportlikus tegevuses on juhtideks haridusministeeriumi instruktorid, noorsoo väljaspool koole maakondade spordiühenduste ja sõjaväe instruktorid, kes Klumbergi käest saavad juhtnööre. Parematena esinenud sportlased lähevad otsekohe Klumbergi isikliku järelevalve alla ettevalmistamiseks olümpia mängudele.

Klumberg seisab Poola spordi keskliidu teenistuses, kes oma tööks saab suuremaid rahalisi toetusi iga kuu haridus-, välis- ja sõjaministeeriumilt. Spordi keskliit on kogu Poola spordiliikumise hing. Koos sõjaministeeriumi ja suuremate spordiseltsidega on Poolas ehitamisel laialdane spordiväljade võrk. Tihtipeale tuleb ka seltskonnalt suuremaid annetusi spordile.

Spordiselts Legija ettevõttel on Varssavis ehitamisel hiigla spordipalee, mis peab valmima tuleval aastal. Hoone on üle 80 meetri pikk ja 4-kordne. Sinna ei tule mitte ükski suur spordihall sisejõustluste tarvis, ujumissassein, võimla jne., vaid ka suurem võõrastemaja sportlastele. Ehitus läheb maksma kuni 4 milj. kr. Eesti rahas.

Kergejõustikus on Poolas tänavuse suve jooksul purustatud pea eranditult kõik Poola rekordid. Suve paremad saavutused on, mida A. Klumberg luges üles peast:

60 m — Sikorski 6,8; 100 m — Sikorski 11,0; Szenajch 11,0; 200 m — Szenajch 22,6; Biniakovski 22,6; 400 m Biniakovski 50,2; Veiss 50,6; Kostrzevski 50,8 — 11 meest alla 52,0; 800 m — Kostrzevski 1.57,6; Malanovski 1.58,0; 1500 m — Forsy 4.06,4; Javorski 4.06,4; 3000 m — Kusocinski 8.54,2; Petkevics 8.56,4; Malanovski 8.59,2; 5000 m Kusocinski 15.17,8; Savaryn 15.56,4; 10.000 m Sarnacki 33.10,2;

Schelestovski 33.24,6; 110 m tõk. — Trojanovski 15,6; Kostrzevski 15,9; 400 m tõk. — Kostrzevski 54,8; Korolkievicz 57,2; kaugus — Novak 7.05; Sikorski 7.02,5; kõrgus — Fryszczyn 1.78; Novosad 1.78; kolmik — Sikorski 13.84; Cejzik 13.27; teivas — Adamczak 3.55; Vieczorek 3.50; kuul — Korsi 13.68; Baran 13.47; ketas — Baran 44.20; Korsi 42.35; oda — Smakulski 56.95; Buchala 56.17.

Korraldame maavõistluse Poolaga!

Eestil ei ole kergejõustikus mingeid püsivamaid sidemeid välismaadega. Seni on suudetud ainult Helsingi ühe seltsiga pidada iga aasta korduvaids matsche, kuid maavõistlusteni ei ole meil jõutud. Poola poolt alustatud Poola-Läti-Eesti kolmimaavõistluste traditsioon katkes Läti passiivsuse tõttu, kes oma peale võetud võistluse korraldamise kohustuse lihtsalt surnuks vaikas.

Kuna viimasel ajal Läti kergejõustik üldse väga kehvaks jäänud, ei ole ätlastel vist mingit huvi sel alal enam teha pingutusi. Kuid Eesti ei tohiks kannatada oma naabri meeolude all. Meil tuleks viivitamata värskendada suhteid Poolaga, milleks sealtpoolt loota on ka kõigiti heatahtlikku suhtumist. Juba tänavu kirjutab A. Klumberg eraviisil Varssavist, et kas Ekraaveliit ei mõtleks veel sügisel Poola-Eesti maavõistlust korraldada Tallinnas.

Tänavu ei olnud seda aja hilisuse tõttu enam võimalik läbi viia, kuid tuleval suvel peaks maavõistlus saama teoks, kui selleks hakata tegema aegsasti ettevalmistusi. Vaatamata, et Poola nii tugevasti juba on angasheeritud, leiaks ta kahtlemata ikkagi vabu päevi meie jaoks. Ja see maavõistlus tuleks pinev, huvitav äärmuseni! Jõud on peaaegu võrdsed, poolakad on tugevamad jooksudes, kuid meie mehed peaksid ette minema hüpetes ja visketes — kui tänavust talvet tulutult ei raisata ära. Korraldame esimese maavõistluse Poolaga 1929. aastal!

Ka naised on näidanud häid tagajärgi, nii 100 m 12,6; 200 m 26,8; kaugushüpe 5.26 jne., rääkimata Konopackast, kes oma võimete poolest seisab maailmas esikohal. Peale ketta ja kuuli näitas Konopacka ka haruldase viievõistluse kogusumma — 4066 punkti — mis peaks samuti olema maailmarekord. Ta üksiktagajärjed olid seejuures 60 m 8,8; 200 m 28,4; kaugus 4.93; ketas 39.00 ja oda 33.96.

Hooaja suurema saavutusena on peale Konopacka olümpia kuldmedali märkida Poola kergejõustikus võitu Tšehhoslovakkia üle maavõistlusel 79:78. Nii Konopacka hiilgevorm kui ka võit tšehhide üle loetakse Klumbergi teeneks. Kuid Klumbergil on veel üks teene, mis vast ta enese arvates veel eelmised kaks kaalub üles. See on Poola Nurmi — Kusocinski — ülesleid tema poolt. Mees oli möödunud aastal täiesti kolmanda klassi

atleet, kes jooksis 5000 m üle 17 minuti. Kuid tänavu on ta juba vaidlematult Poola parim. Tallinnas hästituntud jooksja Petkevics, kes olümpia mängudel jäi 5000 meetris kaheksandamaks ja hiljuti oma natsionaliteedi vahetas Lätist Poola kasuks, sai oma esimesel võistlusel Varssavis juba 3000 meetris Kusocinskiit lüüa. 5000 m ei ole nad veel seltsis jooksnud, kuid kahtlemata on Kusocinski ka sellel distantsil Petkevicsist parem. Kusocinski olevat haruldane talent, kes lähemas tulevikus panevat enesest kõnelema juba maailma spordiajakirjanduse. Kusocinski määratud edusammude ilmsiks tulekul olevat Poola spordi keskliit Klumbergile annud erilise aadressi.

Mis puutub Konopackasse, siis ei kaotatevat ta lõpetada enese sportlikku karjääri, nagu seda oli kuulda peale olümpia mängu. Täies kuulsuses ja vormis on ikka raske lahkuda võistlusväljalt. Arvata vasti saavutab Poola tulevikuski Konopacka kaudu mitmeid võite. Töö rohkuse tõttu on Klumberg muu seas naiste treenerimise hiljuti enese käest ära annud.

Klumberg veedab praegu Tallinnas oma 1-kuulist puhkeaega. Poola tagasi sõites on teda palutud õpetust andma ka Pooseni kehalise kasvatuses instituuti, mille juhatajaks on tuntud professor Mickievicz, kes pikemat aega töötanud Ameerikas ja Inglismaal. Teine lugupeetud õpetlane on instituudis professor Sikorski.

Tuleval aastal seisab Poola kergejõustikul ees eriti tegevusrikas hooaeg. Poolal on 1929. aastal ette nähtud kergejõustiku maavõistlused Ungari, Itaalia, Rumeenia, Tšehhoslovakkia, Prantsuse (veel küsitav), Belgia, Taani ja Norraga. Maavõistluse atleetide ettevalmistamiseks on Klumbergil tegemist enam kui küllalt.

Poola spordi keskliit, nähes Klumbergi viljakat tööd, on esialgse lepingu tähtaja möödumisel sõlminud Klumbergiga uue lepingu, mille järele meie Leks jääb ka Poola meeskonna ettevalmistajaks Los Angelesi olümpiamängude vastu.

Kõigiti on näha, et Klumberg suudab treenerina enesele võita samasuguse au-sära ja vast ka maailmakuulsuse, nagu tal see oli tegevsporlasena. Meil on seda muidugi heameel konstateerida, kuid heameel oleks seda suurem veel kui Klumbergi tunnustatud töövili jääks kodumaale. Või ei ole oma kodumaal ükski prohvet kuulus?

— Davis cupi tuleva-aastane finaali mängitakse 26.—28. juulini Pariisis.

— E. Kenttä, kettaheitja finalist Amsterdami olümpiaadil, heitis Jämijärvel ketast 45.97.

— Dr. O. Peltzer võitis Helsingis Helgase ja Janssoni 1000 meetril ajaga 2.32,1. Samal võistlusel startis Ameerikast tagasi tulnud Soome meister E. Aström 150 m jooks., kuid langes kolmekordse varastamisega võistlusest välja. Jooksu võitis hea ajaga 16,6 Pitkänen. Kivi heitis sel võistlusel ketast 46.78.

— Paddock kavatses nurka heita võistlemise ja hakata spordiõpetajaks. Ta peab juba praegu loenguid Ameerika ülikoolides.

— Jüri Lossman õpib praegu Ameerikas Springfieldi ülikoolis ühes Grünbergi ja Tõnissoniga.

— Stenerud heitis Norras vasarat 48.30 ja ketast 42.80. Aastad hüppas kaugust 7.29 ja Tommelstad kõrgust 1.92.

Nurmi purustas J. Bouini tunnirekordi.

H. Larva 1500 m 3.52,0 Berliinis.

S. C. Charlottenburg korraldas Grunewaldi staadionil suuremad võistlused Berliinis, kus peamiseks tõmbenumbriks oli Paavo Nurmi. Paavo Nurmi saavutas oma elu suuremaid jookse, purustades Jean Bouini suurekordi tunnijooksus ja vaheajadena ühe Bouini ja ühe Shrubbi rekordi.

Nurmi jooksis jälle traditsiooniliselt ajamootjaga häes, ühetasase tempoga kogu maa, eemaldudes kohe oma kaasvõistlejatest ja võites konkurentsi paremaidki — Marttelini ja Huseni — 2½ ringiga (1500 meetriga). Suure prantslase Jean Bouini 1913. aastast saadik püsinud maailmarekord 15 kilomeetrit 47.18,6 paraneb ajale 46.49,5. Ka Alfred Strubbi 10 ingl. miili maailmarekord 50.40,6 tõuseb 50.15-le. Tunni lõpuks on Nurmi purustanud kolmanda maailmarekordi — Jean Bouini tunnisaavutuse 19.021 m, mis nüüd näeb välja 19.211 meetrit. Sakslane Husen ületab Saksa rekordi 18.211 meetriga, parandades vahepeal ka 15 km rekordi 48.50,6 peale.

Teised võistluste tagajärjed olid:

1500 m — 1. Larva, Soome, 3.52,0; 2. Wichmann 3.52,6; 3. Böcher 3.55,0.

5000 m — 1. Loukola, Soome, 14.59,0; 2. Schaumburg 15.07,9. K e t a s — 1. Kivi, Soome, 44.35; 2. Hoffmeister 44.11; 3. Hirschfeld 42.38. 200 m — 1. Körnig 21,9. 400 m — 1. Storz 50,0. K u u l — 1. Hirschfeld 15.47.

*

Esimese maailmarekordi püstitas tunnijooksus Ameerika hirveks kutsutud William Jackson, jookstes 17.746 m. Siis tuli indiaanlane Louis Bennet, hüüdnimega Deerfoot, kes saavutuse nihutas juba rahvusvahelisele kõrgusele. Ta oli 180 sm pikk, atleedilise kehaehitusega ja väga sitke. 1862. aastal jooksis ta esmakordselt Bromptonis, Inglismaal, tunnis 18.360 m, millise saavutuse ta tõstis teistkordsel jooksul 18.424 meetrile. Mõni kuu hiljem jooksis ta 18.539 m ja 34-aastasena 15.589 m. Hõõrumine, saun ja muud mugavused, mis kuuluvad praeguse aja atleedi treeningukavasse, olid sel ajal tundmatu luksuse.

Louis Benneti suurjooksu vaheajad on samuti tähelepanuväärivad. 5 miiliks kulustal 25.08, 6 miiliks 30.25 ja 10.000 meetriks 31.30. Hiljem saavutas ta veel 10.000 meetris aja 31.00,0, millest ainult Nurmi, Ritola ja Vide on pääsnud alla poole. Deerfoot oli elukutseline, tema päevil ei olnud veel mingit amatöörspordi. Amatööridest saavutas W. G. George 1884. a. 18.555 m, mis oli maailmarekordiks kuni 1904. aastani, mil Shrubbi tõstis selle 18.741 meetrile. Deerfooti elukutseliste rekordi purustas Watkins 1896. aastal 18.839 m peale. Kõiki üllatas 1913. aastal kuulus prantsuse jooksja Jean Bouin, kes Stokholmi staadionil jooksis tunnis 19.021,9 meetrit.

Varemmainitud George oli harjutustel küll trumpanud üle Bouini. Ta kattis 10 miili 49.29 ja 12 miili, s. o. 19.308 m 59 minuti 29 sekundiga. Kui George oleks sama kiirusega jooksnud veel edasi 31 sekundit, oleks ta saavutanud tunnis 19.473 meetrit.

Kalev on liiduklassi kolmas.

Sport pani revanschil maksma oma kindla paremuse.

Kalevile näidati jälle kätte ta kolmas koht. Meeskond oli veetnud suve väga mürglikult, vorpinud üllatavaid võite ja veel üllatavamaid kaotusi, kuni kahe nädala eest peetud matschil oli pannud ennast võrdlemisi ülekaalukalt maksma Spordi üle. TJK aga purustas oma suurvõiduga siis nähtavasti tänavuseks lõpuliikult Kalevi vormi ja tuju. Spordi vastu oli Kalev hoopis mannetu ja oleks võinud vast samuti poeletosinalise kaotuse võtta vastu, nagu TJK'itki.

Kalevil on olnud meeldivat vaimukusesädet ja värsket, üllatusmaiast energiat, kuid üle kõige ikka lapsikut kergemeelust, mis kuidagi ei lase võtta teda klassimeeskonnana. Tüübilisem näide on ta Räästas. Mees on vast Eesti jalgpallimeestest kõige võimsama jooksuga, forvardidest, ka paremaid löögi- ja tehnikamehi, kuid ta rikub oma võimed alati ära võimatu halpimisega, mille jälgimine pika peale muutub lailaks. Tema eeskujul käivad ka teised mehed. Vaatad — mehel on kuldne schanss käes, kuid see kukub asja ees, teist taga palli ümber lööma tiivaripisu seni, kui rumala näoga jääb ise jälle pealt vaatama, kui pall kihutatakse minema...

Pühapäeval matschil esinesid meeskonnad:

Sport: Tipner; V. Silberg — Neuman; Reinfeldt — K. Silberg — Mägi; Paal — Laasner — Biiber — Iidlane — Tschutschelov. Kalev: Ratnik; Võrgi — Matiisen; Nelisnoi — Pipersal — Römmer; Kallo — Maurer 2. — Kull — Gerasimov — Räästas. Vahekohtunik A. Silber.

Kalev alustab mängu parema tiiva surumisega, mis lõpeb Römmeri möödalöögi-ga. Siis toetab Võrgi Spordi forvardile kätega selga, karistustlööki 16 meetri joonelt, Kulli hands ja rida kriitilisi momente, mis palli ei taha lasta ära Kalevi karistuskastist. Üks Spordi korneripall langeb värava katusele, teine korner toob Pipersali peast kolmanda korneri.

Suurte pingutustega suudetakse viimaks viia mäng jälle keskväljale, kuid pea tuleb ta jälle tagasi. Gerasimov ei suuda kordagi surmata palli, Römmer põrutab ta ikka vastasforvardile ja Matiisen kergendab Spordi vaeva palli surmamisega selle edurivile.

Tschutschelov tuleb vasakult läbi, söödab peaga keskele, kus Laasner on 3

Ametlik tunnirekordi arenemine pakub aga järgneva pildi:

1862. a. 17.746 m William Jackson, Ameerika.

1862. a. 18.360 m Lewis Bennet, Kanada.

1863. a. 18.424 m Lewis Bennet, Kanada.

1863. a. 18.539 m Lewis Bennet, Kanada.

1863. a. 18.589 m Lewis Bennet, Kanada.

1897. a. 18.839 m Fred E. Bacon, Inglise.

1899. a. 18.878 m Harry Watkins, Inglise.

1913. a. 19.021 m Jean Bouin, Prantsuse.

1928. a. 19.210 m Paavo Nurmi, Soome.

meetri kaugusel väravast. Kui ta komistab ja esimene värav jääb märkimata. Ka Võrgi surmab palli Iidlase jalale, kes põrutab ½ meetri võrra mööda. Järgneb Nelisnoi hands, mille järele keeruline pudru ja kapsad, Kalevi kaitse teeb oma värava all kõiksugu võimatuid söötusid, kuid palli ära lüüa ei tule kellelgi meele. Sport teeb terve rea seejuures foule, mida vahekohtunik ei märgi.

Kalev, kel kombinatsioon ei sobi põrmugi, püüab palli edasi viia lühidate ja kõrgete passidega. Pall lendab viis meetrit edasi, kuid samapalju ka õhku. Viimaks pääseb Kull jooksule, jättes backid seljataha, kiirustab aga löögiga liialt ja Tipner vangistab palli. Vastapealetung toob värava. Matiisen saab laheda palli, kuid jääb millegipärast seda imetlema, seistes harkjalu ka ees Ratnikul, kes väravast rutanud välja. Juure lendavad kaks Spordi forvardit, Mati ja Ratnik moodustavad ühes nendega fantastilise vüramiidi, kuna pall sõidab rahulikult tühja võrku. Aega on kulunud 38 minutit. Teist poolaega alustab Kalev pealetungiga. Maurer murrab kardetavalt läbi. Tipner tuleb talle kolmikhüppe sammudel vastu ja paiskab enese kaugelt pallile. See jääb ta kõhu alla. Väljapaistva soologa tuleb alla Römmer ja mängib palli Kallole, kes platseerunud 5 meetri kaugusele väravast. Päris kena löök läheb aga mööda. Vasakult murrab seejärele läbi Räästas, jalg tabab aga vist mätast, sest pall hüpleb jänesevärava poole. Tipner kahmab ta sülele, Muri puksib palli jälle vabaks, Nelisnoi lööb ta aga küljeouti.

Kokkupõrkel Gerasimoviga puruneb Reinfeldil sääreлуу, nagu selgub. Ta asemele asub Iidlane, kuna Iidlase kohale tuleb vana matador Oss, kes publikut hakkab röömustama oma effekte peegeldava särapalgega ja shestikulatsiooniga.

Kalevil on veel võimalus mängu viigistada Kallo-Maureri kombinatsioonist, kuid see annab ainult korneri. Lõpu kümme minutit kuulub Spordile ja ka teise poolaja 38. min. lööb ta Biiberi näol värava. Kalev pääseb ka Räästa paari sõiduga alla, kuid asjatult — mäng lõpeb 2:0. O.ü. Esto-Muusika rändauhinna võidab esmakordselt Sport.

Sport näitas üht oma hooaja parematest mängudest. Tipner paraneb jõudlasti ja on endine kõrgete pallide meister. Madalad teevad talle veel veidi tüli. Kaitse ei mängi suure taibuga, kuid on löögikindel. Poolkaitse väga tüse. Edurivis on palju füüsilist jõudu ja erksust, mis ta kokkuvõttes seab ligikaudu TJK edurivi vääriliseks.

Kalev oli pea terves ulatuses nõrk. Ratnik on praegu väga keskpärane ja kaitse veel allapoole seda. Pipersal oli mängu nõrgem half. Römmer oli vast tagaliinidest ainsamana klassi kõrgusel. Edurivist võis kuidagi rahul olla ainult parema tiivaga Gerasimov käperdab võimatult ja ei suuda ühtki palli surmata. Üldse on palli surmamine Kalevi edurivile üle jõe käiv ülesanne, seda tehakse ikka täie sülega, jalaga ei saada kunagi surmatud. Kaitse jälle surmab alati löögi asemel.

— Sera Martin püstitas 500 meetris uue Prantsuse rekordi 1.05,8. Stade Français jooksis 4×100 m 42,4.

VEIDI UJUMISE PÖÖRASUSI.

Ükski maailmarekord ei taha püsida üle aasta. Rekordide en-grossistid. Martha Norelius 11 suursaavutusega esikohal.

Ükski spordiala ei tee maailmas praegu nii suuri edusamme kui ujumine. Rekordid tõusevad siin enam kui pöörase kiirusega. Juba ligi kahekümne aasta jooksul on harjumuseks saanud maailmarekordide nimestikku iga aasta pea täies ulatuses ümber kirjutada. Ja vaevalt on see sündinud, kui nimestik jälle osutub vanaks — vahepeal on jõutud veel lüüa rekorde.

Usuti, et peale Pariisi olümpiaadi 1924. aastal, kus maailmarekorde eriti kohutaval määral põrustati, pikem seisak saabub. Kuid vaadake praegust maailmarekordide

nimestikku! 2—3 saavutust on veel sellest aegunud ajajärgust jäänud püsima. Kõik aina värsked daatumid.

Vaadates maailmarekordide tabelit näeme, et see on muutunud pea üksikute isikute monopoliks, kes esinevad en-grossistidena. Meeste poolel on Johnny Weissmülleril ja Arne Borgil kummalgi 8 rekordi, sakslasel Rademacheril kolm, kanadlase Spence'il ja ameeriklase Kojacil 2, ameeriklase Fissleril ja Lauferil 1.

Erich Rademacher.

George Kojac.

Distsants	Võistleja	Riik	Aeg	Kuupäev	Bassein
Mehed.					
100 y. vabalt	J. Weissmüller	USA	51,0	5. 4. 27.	Ami Harbor
100 m "	"	"	57,4	17. 2. 24.	Miami
150 y. "	"	"	1.25,4	7. 12. 25.	Pittsburg
200 m "	"	"	2.08,0	5. 4. 27.	Ami Harbor
220 y. "	"	"	2.09,0	5. 4. 27.	"
300 " "	"	"	3.07,8	17. 6. 27.	Chicago
300 m "	Arne Borg	Rootsi	3.33,5	11. 10. 26.	Stokholm
400 " "	"	"	4.50,6	11. 9. 25.	"
440 y. "	J. Weissmüller	USA	4.52,0	25. 8. 27.	Honolulu
500 " "	Arne Borg	Rootsi	5.31,4	30. 1. 26.	Detroit
500 m "	"	"	6.08,4	10. 9. 25.	Stokholm
880 y. "	J. Weissmüller	USA	10.22,2	27. 7. 27.	Honoluiu
1000 " "	Arne Borg	Rootsi	12.16,8	3. 9. 23.	Göteborg
1000 m "	"	"	13.04,2	18. 8. 25.	Oslo
1500 " "	"	"	19.07,2	2. 9. 27.	Bologna
1 miil vabalt	"	"	21.41,6	12. 8. 25.	Göteborg
100 m rinnuli	W. Spence	Kanada	1.14,0	28. 10. 27.	New York
200 y. "	"	"	2.31,8	19. 3. 27.	Brooklyn
200 m "	E. Rademacher	Saksa	2.48,0	11. 3. 27.	Brüssel
400 " "	"	"	5.50,2	9. 3. 26.	New Haven
500 " "	"	"	7.40,8	4. 4. 25.	Leipzig
100 " selili	G. Kojac	USA	1.08,2	11. 8. 28.	Amsterdam
150 y. "	G. Fissler	"	1.42,0	3. 3. 27.	New Haven
200 m "	W. Laufer	"	2.38,8	13. 7. 26.	Magdeburg
400 " "	G. Kojac	"	5.43,2	25. 8. 28.	Viin
Naised.					
100 y. vabalt	E. Lackie	USA	1.09,9	8. 3. 26.	Filadelfia
100 m "	"	"	1.10,0	28. 1. 26.	Toledo
150 y. "	G. Ederle	"	1.42,2	25. 2. 25.	Miami
200 m "	M. Norelius	"	2.40,6	28. 2. 26.	"
220 y. "	"	"	2.40,6	28. 2. 26.	"
300 y. "	G. Ederle	"	3.45,0	28. 2. 25.	"
300 m "	M. Norelius	"	4.12,2	26. 2. 25.	"
400 " "	"	"	5.42,8	6. 8. 28.	Amsterdam
440 y. "	"	"	5.51,4	23. 1. 27.	Coral Gables
500 " "	"	"	6.32,0	5. 2. 27.	Buffalo
500 m "	"	"	7.19,6	5. 11. 27.	"
880 y. "	"	"	11.17,8	31. 7. 27.	Massapequa
1000 " "	"	"	13.39,4	28. 7. 27.	"
1000 m "	"	"	15.39,4	28. 7. 27.	"
1500 " "	"	"	23.44,6	28. 7. 27.	"
1 miil vabalt	J. Mc Kim	"	34.49,0	2. 7. 28.	Detroit
100 m rinnuli	L. Mühe	Saksa	1.26,6	9. 6. 28.	Magdeburg
220 y. "	E. King	Inglise	3.02,0	13. 13. 27.	Glasgow
200 m "	H. Schrader	Saksa	3.11,2	8. 8. 28.	Amsterdam
400 " "	"	"	6.46,8	8. 5. 28.	Magdeburg
100 " selili	M. Braun	Holland	1.21,6	10. 8. 28.	Amsterdam
150 y. "	E. King	Inglise	1.57,2	24. 8. 28.	Southport
200 m "	S. Bauer	USA	3.03,6	9. 2. 24.	Miami
400 " "	"	"	6.24,8	7. 10. 22.	Bermuda

Naiste poolel püstitab Martha Norelius rekordide rekordi. Tal on neid tervelt 11. Ta kaasmaalannal G. Ederler, Sybil Baueril, Ethel Lackiel, sakslannal H. Schraderil ja inglannal Kingil on neid 2. Ameeriklanna Mc Kim ja hollandlanna Braun seisavad järjekorras ühe rekordiga.

Ühelgi alal ei näita Eesti nii kohutavat võimete kehvat kui ujumises. Siin võib ju tuhat vabandavat või õigustavat põhjust leida, et meie paremad mehed ei suuda maailma paremate meesteni küünida, kuid et ka naised meie paremad mehed määratu kaugele seljataha jätavad, see ei taha ühegi meessoost lugeja südamesse mahtuda.

Kuid parata pole midagi, arvud kõnelevad: 100 m vabalt — Eesti rekord 1.16,1 (naiste maailmarekord 1.10,0); 200 m vabalt — 3.19,4 (2.40,6); 300 m vabalt — 4.59,0 (4.12,2); 400 m vabalt — 6.47,1 (5.42,8); 1000 m vabalt — 18.02,8 (15.39,4); 1500 m vabalt — 33.48,8 (23.44,6); 100 m selili — 1.38,4 (1.21,6); 200 m selili — 3.36,2 (3.03,6); 100 m rinnuli — 1.29,8 (1.26,6); 200 m rinnuli — 3.31,3 (3.11,2).

Salajased esivõistlused

Ekraaveliit korraldas pühapäeval staadionil Eesti esivõistluse kümnevõistluses ja teatejooksudes. Kuna konkurents kujunes ootustest kehvemaks, peeti võistlused ilma ühegi reklaamita, seetõttu ka täiesti ilma pealtvaatajateta. Võistlustel endil oli aga mõndagi huvitavat.

Tunnijooks andis tagajärjed, millist tasapinda meil ei ole varem nähtud. A. Maasikal jäi küll J. Lossmani rekordist puudu 38 meetrit, kuid üllatavalt head olid teine ja kolmas mees, kes mõlemad küünisid üle 16½ kilomeetri. Kui staadioni jooksutee mitte niivõrd pehme ei oleks olnud, oleks tagajärjed kõigil olnud mõnisada meetrit paremad.

Kümnevõistluses näitas tusedat vormi Kink, kes pea igal alal saavutas oma elu parima. Kogusumma tuli väga kena ja võit Meimeri üle seda üllatavam. Viimane oli küll alavormis ja seda täiesti mõistetavatel põhjustel. Ta astus 1. oktoobril noorsõduriks, kus tüse drill mehe sportlikud võimed kuivatas kokku mõne päevaga. Veel nädal tagasi oli Meimer Pärnus oma saavutustega hiilganud.

Tunnijooks — 1. Maasik, Kalev, 17.060 m; 2. Laas, Tartu Kalev, 16.747; 3. Beldsinski, Kalev, 16.572,10.

Kümnevõistlus — 1. Kink, Tartu Kalev, 6194,20 punkti; 2. Meimer, Pärnu Tervis, 6124,50; 3. Niggol, Tartu Kalev, 5340,36.

Kümnevõistluse üksikalade tagajärjed olid:

100 m — 1. Meimer 12,0; 2. Kink 12,7; 3. Niggol 12,7.

Kaugus — 1. Meimer 6,19; 2. Kink 6,00; 3. Niggol 5,95.

Kuul — 1. Kink 11,84; 2. Meimer 11,73; 3. Niggol 11,24.

Kõrgus — 1. Kink 1,75; 2. Meimer 1,65; 3. Niggol 1,55.

400 m — 1. Kink 58,0; 2. Meimer 58,2; 3. Niggol 60,7.

110 m tõk. — 1. Kink 18,4; 2. Niggol 18,7; 3. Meimer 20,3 (kukkus maha).

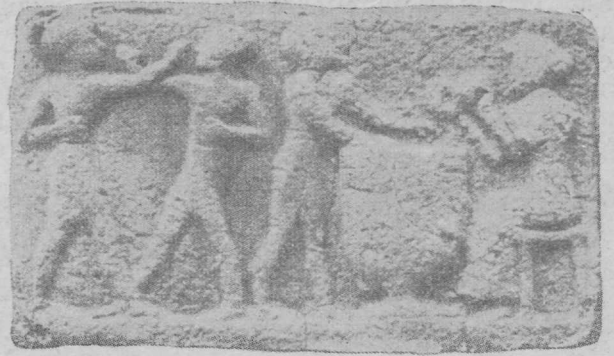
Ketas — 1. Niggol 37,07; 2. Meimer 34,33; 3. Kink 34,27.

Teivas — 1. Kink 3,10; 2. Meimer 3,00; 3. Niggol 2,70.

Oda — 1. Meimer 56,40; 2. Kink 49,11; 3. Niggol 42,47.

1500 m — 1. Kink 5.06,6; 2. Niggol 5.20,0; 3. Meimer 5.22,0.

Kehakultuur muinasaegadel.

Assüüria vibulaskjad ja ujujad.
Baabiloni rusikavõistlus.

Möödas on ajad, kus Kreeka kultuur näis olevat ainuvaldavalt ideaalina. Kuid kui palju ka varje ei kipuks tumestama Muinas-Kreeka heledat pilti, jääb ikkagi seisma kõik see, mille eest inimkond tegelikult võlgneb tänu vanale Hellasele. Suurt ja surematut on kreeklased saavutanud loovas kunstis ja uurivas vaimus, ja see jääb unustamatuks väärtuseks, kuigi ta enam otsekoheselt ei pruugi olla meie eesmärk. Selle kõrval on eeskujulik, et helleenid esimestena hakkasid harrastama gümnaastikat ja agonistikat.

Kaua aega imetleti meie päevil veel helleenide kehakultuuri enam teoreetiliselt, ja meie päevade gümnaasiastil on vähe ühist oma nimekaimuga Kreeka suurpäevilt. Vast hiljuti on sport levinema hakanud ja meie kultuurelul pärinud kindla koha. Kui kunagi spordi ülistamiseks meil võetakse sõna, siis juhatakse ikka kui elulisele tõendusele Vana-Kreeka juure. Seejuures ei ole poole sõnagagi liialdatud, kui mõeldakse kehakultuuri kiita kreeklaste jõu, tervise ja kauniduse allikana, mis seotud vahenditult kunstiga. Käesoleva ja mõningate järgnevate kirjutuste ülesanne on selgitada, kuivõrd lähedalt suhtus keheline kasvatus klassilise kultuuriga.

Kuid kõigepealt peame laskma laiemal arusaamise omandamiseks pilgu käia ka üle teiste vanade kultuuride Kreeka kõrval.

Herodotos on meile säilitanud teateid vanadest egiptlastest, et need endist kõik kreeka kombel maha raputasid ja ainult hemmiidid (Hemmise linna elanikud) teoid tegemist gümnaastiliste mängudega. Ka Diodoros kinnitab, et egiptlastel ei ole kombeks olnud muusika ja palestra kunste harrastada. Viimases arenevat egiptlaste meelest tarbetu ja hädaohtlik jõud, kuna tervis ei võitvat iuure midagi. Mälestussambad kõnelevad meile siiski midagi teist. Nad näitavad, kuidas tüdrukud Niili jões on ununud ja kuidas mehed maadelnud. Veel enam kõnelevad aga seinapildid Egiptuse

haudades. Seal näeme meie, kuidas Niili jõe rahvas oma päevi veetis sipelga usinusega töös, jumalalpalvetuses ja lõbudes. Lõbustuste hulgas ei puudu tegevus kehalise võimsuse suuredamiseks. Poisid ja tüdrukud mängivad palli, tüdrukud istuvad seejuures ratsuti oma mängukaaslaste seljas, või on nad jällegi jäädvustatud tantsurütmides kaaslaste käteplaksutuse saatel. Poisid jooksevad, teevad tasakaalu harjutusi ja kasvatavad tiritamme. Ei puudu ka vehklemisharjutused puumõõkade ja laudkilpidega.

Kuningas Sesostrisest on säilinud teade, et tema isa teda ühes kõigi samal päeval sündinud poistega lasi kasvatada koos üles mõttega, et sõprussidemetega ühendatud poistest saab ka häid sõdureid. Poisid ei tohtinud ükski päev varem hakata sööma, kui neil ei olnud jookstud 180 staadioni täit maad. Poistest võrsus ka tubli sõjavägi, kes sõjakäigul Araabiassse sundis edukalt kannatada nii nälga kui janu. Paljud selle kasvatusmälestused näivad meile veidratena, kuid kujutused pikast reast maadlejatest võiksid seista ka tänapäeva vabamaadluse õpetuses.

Sarnaseid mälestusmärke ei ole Egiptusest jäänud järele küll kuigi palju, kuid Sakkarah' ja Beni Hassani hauailustused lubavad oletada seal ka seadusandliselt korraldatud kehalist kasvatus- ja võistlusmänge nagu Kreekaski. Kalaraiumine ahingutega on olnud lühemat aega hinnatavaks vaatenaudinguks. Kõrgem seltskond harrastas spordina küttimist; Niili vagusatel vetel oli rohkesti linde ja harva ei juhtunud saagiks ka jõehobune. Kõrbes olid gasellid, antiloobid ja kiskelajad kuni lõvideni. Tarvitati piike, vibusid ja lassosid. On olemas pilt, kus kuningas Sethi I poolt on metsloom lassosse püütud, kuningas ühte jalga pidama jäänud köit mässib loomale ümber kere, kuna poeg sikutab looma sabast. Sarnaseid mälestusi on säilinud palju.

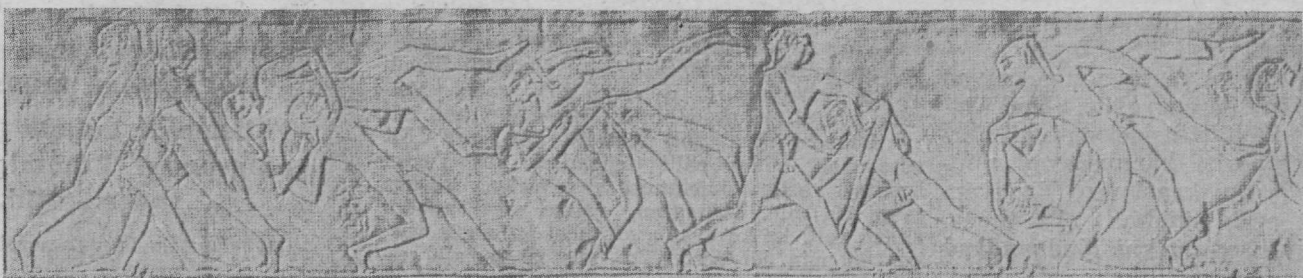
Nende meeletuletamisel kerkib aga mällu üks teine kultuur, mis lühemat aega

Egiptuse kõrval seisnud ja eriti rohkesti andmeid jätnud tugevast jahikirest. See on Kreeta kultuur. Rohked leiud Phaistose ja Knossose paleelinnadest annavad meile aimu elust täis kuninglikku sära, jumalakultust, muusikat, kujutavat kunsti ja militaristlikku korda. Silmatorkav on naiste vabadus vastandina klassilisele ajale. Naised ei esine seal mitte ainult pealtvaatajatena, vaid võistlejatena.

Tähtsam meie ulatunud dokument sellest on Hagia Triada palee reljeefidega kaunistatud välissein. Neljas reas on kujutatud sellel võistlusstseenid, kolmel rusikavõistlus. Sügava talendiga on edasi antud kaotajate või võitjate näoilme. Üheil real on kujutatud härjavõistluse stseenid. Metsikule vihale ärritatud härjale astus sel ajal harilikult vastu täiesti sõjariistutu atleet, kes härjal haaras sarvedest kinni, lasi ennast selle poolt üles pilduda, hüppas üle härja ja muude kunsttükidega taltutas selle, et lõpulikult härga sarvepidi murda selili. Selles raskes spordis esinesid ka naised. Kas see sündis ainult asjaarmastusest või tasu eest, on teadmata.

See on kaunis inimsugu, mida kujutavad Kreeta pildid. Pikad, sihvakad kogud, kitsa piha ja peene peaga, mille profiil osutab sirget nina ja teravat lõuga. Meeleldi tahaksime teada, mis tõugu see rahvas oli. Kreeklased nad ei olnud, kuigi nende kultuur oli avaldanud mõju Kreekas. Kui ahailastel oli tarvis ehitada uhkemaid maju, toodi arhitektid Kreetast, ja Ahai naised võtavad omaks kreetlannade riietuse — pika, avara kuue ja pihiku, mis jätab vabaks käevarred ja rinna; mehed kannavad Kreeta relvu. Kreeka muinasjuttudes on palju Kreeta mälestusi, nii naiskütt Atalante, poolhärj Minotauros, Pasiphae ja ta härjaarmastus, Herakles Kreeta härja taltsutajana jne. Jahina peetud härjapüük on omandanud tähenduse kultuurile ja religioonile. Jumalhärgi püstitati mitmel pool ja Hispaania corrida on veel ta kauge kajastus.

Järg 8. lhk.

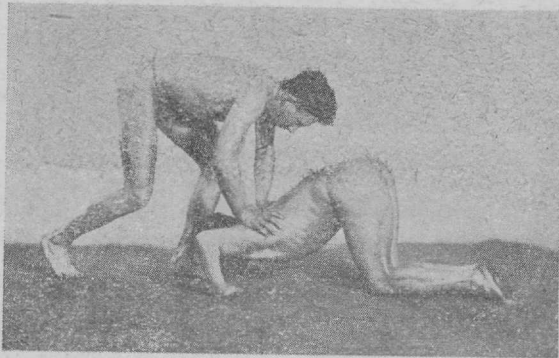

Egiptuse maadlejad.

Lihtsat ja huvitavat võimlemist.

1. lhk. järg.

sest. Harjutaja sunnitakse ennast pingutama ja enam jõudu harjutuse läbiviimiseks kulutama. Ta peab rohkem jõudu kulutama ja ka rohkem jõudu vastu saama. Tugevatahteline harjub aga oma ülekeevust ohjeldama.

Lamav seisak põlvedel ja sirgetel kätel. Partner vajutab tugevasti õlgadele, alla lasta mõõduka vastupanuga, üles tõusta partneri mõõdukal vastusurumisel.

Pakutav võimlemise süsteem partneriga koosneb peaaesjalikult venitus- ja vastupanu-harjutustest. Sarnanedes võimlemisele riistadel kujutab võimlemine partneriga enesest üksikvõimlemise tõhustamist. Parim võimlemisriist on ikka oma partner või harjutuskaaslane. Nagu kreeka-rooma maadlus kahtlemata kogu keha eeskujulikult läbi töötab, teeb seda ka võimlemine kahekesi. Ka teisi hüvesid tabab võimlemine partneriga. Üksikutel sportlastel ja vähematel seltsidel on sageli võimlemisriistade muretsemine pea võimatu. Siin näitavad partneriharjutused soodsa väljapääsu, kuna see harjutusviis on võimalik kõigile. Harjutajaid peab olema ainult kaks, olgu need siis sõbrad või mees ja naine. Olgu olukord milline tahes, ikka jääb võimalus head ja põhjalikku võimlemist harrastada. Teadagi ei saa nim. võimlemisega kahekesi arendada kiirust ja vastupidavust, see peitub selle võimlemise iseloomus. Kuid tähtsa täienduse igale mõeldavale kehaarendamisele pakub ta siiski.

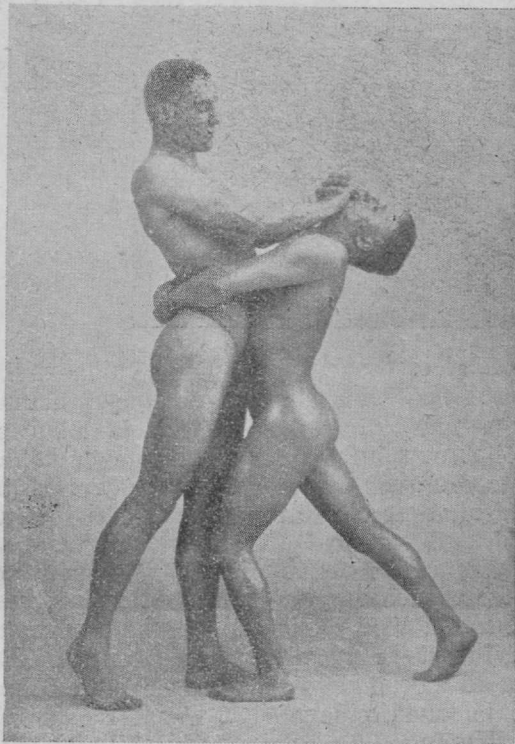
Üheks võimlemise algnõudeks on hea kehahoid. See on lähtepunkt igal võimlemisharjutusel ja peab silmas peetama ka sel võimlemisel. Pildid peavad olema sellele ka eeskujuks. Hea kehahoid annab ka keskpärasele harjutusele kauniduse, kuna halb kehahoid riisub healtki harjutuselt ilu ja tulu.

Suureks väärtuseks partnerivõimlemises on see, et nii harjutaja kui partner leiavad endid kohustatud olevat sobivaks koostööks. Pealiskaudsus eemaldub sellega. Partner sunnitakse koostööle sel määral, mil nõuab harjutus toetust või vastupanu. See on aga igal harjutusel erinev ja tunde asi. Harjutustel, mis iseenesi juba rasked, tuleb näidata nõrgemat vastupanu. Tugeva vastupanuga ei ole seesugused siis üldse läbiviidavad. Venitusharjutuste juures peab ka vastupanu olema mõõdukas, kuna lihaste rebenemise tendents on suur.

Harjutused tugeva vastupanuga seavad suuri nõudeid jõule ja energiale. Nad äratavad auahnust ja võistlusiseloому nii harjutajas kui partneris, kannustavad püüdu, tugevam olla kui kaaslane. Tugevam võidab, igaüks peab püüdma olla tugev. Just need harjutused on kui jõuduandvad ka treeneritud sportlasele kohased. Eksitus on, kui harjutusi ei tehta nii suure

jõupingutusega, kui selleks harjutajad on kõlbulikud. Nõrkus on eksitus ja ei ole siin omal kohal.

Tunnete kohaselt peab harjutustel vastupanu alustama nõrgalt, siis pikkamööda pingutama kuni maksimumini ja jälle lask-

Vöövõte. Võtte tõrjumine surumisega vastase lõuale. Lõua surumine vastase rinnale, vastase mõõdukas murdmine.

ma järele. Vastastikkune üksteisejalgimine peab dikteerima paraja mõõdu.

Väga tähtis on harjutuste sooritamisel hingamise jälgimine. Kui harjutusi te-

Eesti-Rootsi tuleva oktoobris.

Rootsi jalgpalliliit on tulevaks aastaks seadnud kokku järgmise maavõistluste kalendri: Norraga Oslos, lihavõtte ajal. Lätiga, 9. juunil, Landskronas. Hollandiga, 9. juunil, Stokholmis. Soomega, 16. juunil, Stokholmis. Taaniga, 16. juunil, Göteborgis. Saksaga, 23. juunil, Kölnis. Eestiga, 1. oktoobril, Malmös. Schveitsiga, 1. oktoobril, Stokholmis.

1929. a. uisuvõistlused.

Rahvusvaheline uisuspordi liit on 1929. a. peale määranud järgmised tähtpäevad kiir- ja iluuisutamises:

Euroopa esivõistlused kiiruisutamises 14. ja 15. jaanuaril Amsterdams. Kui Amsterdam sel ajal ei suudaks ilmaolude tõttu pidada võistlusi, viiakse need Davosi. Maailma esivõistlused kiiruisutamises 9. ja 10. veebruaril Oslos. Euroopa esivõistlused iluuisutamises 20. ja 21. veebruaril Davosis, maailma esivõistlus naiste iluuisutamises 23. ja 24. veebruaril Budapestis, maailma esivõistlus meeste iluuisutamises 4. ja 5. märtsil Londonis.

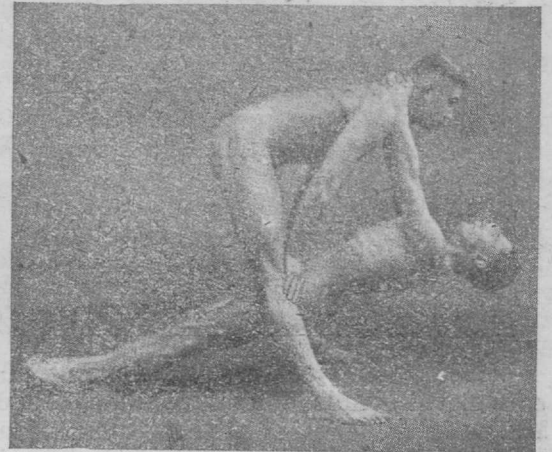
Soome pallimeister Turus.

Pühapäeval peeti Helsingis 4500 pealtvaataja juuresolekul teistkordset esivõistluste finaali Turun Palloseura ja Helsingi JFK vahel. Eelmine matsch oli nende vahel lõppenud Turus 1:1.

Esimene värav tuli nüüd 10. min., mil JFK värava vaht pillas palli tõrjumisel, kus Vester hoolitses selle toimetamise eest võrku. Värava tasus 19. min. Malmgren, varem oli Lönnberg viinud palli ka kord juba ofsaidist turulaste võrku. 44. min. lõi Vester 2:1, mis jäi poolaja seisuks.

Teise poolaja 26. min. lõi Kanerva 3:1 ja 29.

hakse õpetaja juhatusel, on tulus lasta harjutajaid hingata hääleliselt. See pakub hingamise kontrolli kõige lihtsamalt. Võimlemise põhimõttena maksab, et pingutamisel hingatakse välja. Sellest põhimõttest võib järeldada ka, et pingutus, s. o. tegelik harjutus ise ei tohi kauem kesta kui väljahingamine. On vale hinge kinni hoida pingutuse algamisel.

Sirge keha ja kätega rippuda partneri kaelas. Selle keha sirgumine ja allalaskumine.

Siin sigineb kokkusurutuse, kopsude haiglaselise laienemise hädaoht. Väljahingamine reguleeritakse lihtsal kombel, kui, nagu varem tähendatud, hingamisele keele ja hammastega tehakse häält tekitavat vastupanu. Partnerite vahel on tingitav ühtlane sisse- ja väljahingamine. Selleks on tarvilik hoolega jälgida partneri. Pingutatavate harjutuste järele on vajalikud alati rahustavad hingamise harjutused.

Nii lühike on süsteemi teoreetiline osa, mille harjutuste esimese kompleksi meie anname käesolevaga. Järgnevad lehed toovad uusi ja huvitavaid harjutusi.

min. Lönnberg üksiklõbimurdest 3:2. Aströmil on võimalus mängu viigistada, seistes üksinda värava ees, kuid lööb ärritunult palli posti. Turun Palloseura tuli esmakordselt Soome meistriks.

Tunney abiellunud.

3. oktoobril abiellus Roomas poksi maailma-meister Gene Tunney miljonäri tütre Josephine Laudeniga. Laulatus sündis Rooma-katoliku kommune järele fashistlike võimumeeste juuresolekul, millele järgnes pidusöök Russia võõrastemajas. Pruu kandis tualetti, mis maksab umbes 150.000 krooni. Tunney saavat kaasa-varaks 75.000.000 krooni.

O.-ü. „ESTO“

Tallinn, Pikk t. 47, tel. 10-02

Soovitab kõiksugu spordiabinõusid parimatest kodu- ja välismaa tehastest.

Välismaalt kohale jõudnud ping-pongi kummiga kaetud reketid.

Ladus suuremal arvul spordikirjandust.

Enam kooskõla sportlikku mehhanismi!

Mõningaid põhimõtteid tööjaotusest.

Viimasel ajal on tõusnud võrdlemisi teravalt päevakorraks vajadus kooskõlastada meie juhtivate spordiorganisatsioonide tööd. Tundub, et vastav mehhanism ei tööta küllalt ladusalt, et hammasrattad hõõruvad jooksul üksteist, et vahel mõne asja külge rakendatakse mitmekesi, kuna teine asi ootab asjatult kinnihaaravaid käsi. Puudub näilikult ratsionaalne tööjaotus.

Selles ei ole ju tegelikult midagi imes-tada. Meie juhtivad organisatsioonid on tekkinud võrdlemisi juhuslikult, ilma kindla piiritletuna, iseloomustusega, tarviduste tõustes nende järele, kui olemasolevatel töö rohkus hakkas kasvama üle pea. Esiotsa püüti meil jälgida Soome eeskujul, kuid meie olude omapära arenedes tuli hakata looma ka erinevaid organisatsioonide tüüpe. Kui kusagilt ei olnud võtta eeskujul, rajati uued asutused meil endil varem töötavate mustri järele, teadmises muidugi, et selline seisukord on ainult üleminev nähe. Kõlab veidi kurioosumina, et näit. Ekraveliit oma põhikirja spordiselt Kalevilt kirjutas maha ja keskliit omakorda selle Ekraveliitult, vaatamata igatüüpe erinevatele ülesannetele. Mõlema põhikirjas on ääretu palju igasugust pudi-padi, kuid seda, mis mõlema liidu tegevuspiiride kindlaksmääramiseks kuluks, mitte tipsugi.

Olümpia komitee ja kehakultuuri sihtkapitali valitsuse juuresiginemisega läks olukord veel segasemaks. Olümpia komiteel on vähemalt olemas põhikirja, mis selle asutuse ülesandest räägib, kuid sihtkapitali valitsusel mingisugust. Viimane on täielik terra incognita enamusele sporditegelastest. Viimasel ajal tunnevad keskliit ja eriliidud vaid, et sihtkapitali valitsus on suure osa nende arusaamise järele neile kuuluvast tööst enese peale võtnud, millega kui kaks paralleelselt töötavat keskust on tekkinud. Spordi keskliit käsitas seda nähet juba oma koosolekul ja tegi ka kahele oma liikmele ülesandeks kõigi juhtivate spordiorganisatsioonide vahelkordi juriidiliselt selgitada ja kindlaks määrata. Enne kui see töö võib edukalt teostuda, on aga nende ridade kirjutaja arvates tarvilik defineerida nim. asutuste sportlikke ülesandeid. Selles mõttes olgugi lubatud käesolevad read.

Kehakultuuri sihtkapitali valitsus on oma iseloomult erinenud teiste kultuurialade sihtkapitalide valitsustest. Kuna viimased on ainult neid moodustanud organisatsioonide soovide passiivsed kajastajad ja nõuandjad kultuurnõukogu juures, tegeleb kehakultuuri sihtkapitali valitsus oma kehalise kasvatus inspektori kaudu aktiivselt, määrates meie spordiliikumise suuna, organisatsioonide ülesanded, kui ka viies neid täide osalt. Ta on kujunenud poolametlikuks asutuseks, mis peab nii sisendama liikumisele riikliku mõtte ja juhtnõu.

Selle vastu ei mõtle keegi vaielda. Mingi ametlik asutus peab olema. Teiste kultuurialade kohta on seda haridusministerium, teistes riikides spordiliikumise tarvis erilised valitsused või osakonnad kas haridus- või sotsiaalministeriumi juures. Meil, kus valitsus spordiliikumise suhtes indifferentne ja kultuurkapital ta

ainsam toetaja, on järelikult sarnane seisukoht ka õige.

Kuid millised oleksid kehakultuuri sihtkapitali valitsuse aktiivtegemise ülesanded? Loomulikult need, mida ta seisukoht ja võimalused pakuvad, või õigemini — mida teised sportlikud organisatsioonid ei suuda täita.

Osalt selgitab seda kehakultuuri sihtkapitali valitsuse isiklik koosseis. Seal on tervishoiu peavalitsuse, ülikooli, kehalise kasvatus instituudi, haridusliidu, võimlemisõpetajate seltsi, karskusliidu, eugeenika seltsi ja spordi keskliidu esindajad. S. k. v. peab eestkätt ühendust pidama kõigi nimetatud asutustega, olema

Kehalise kasvatus inspektori ülesannete kompleks ei tohiks ulatuda üle neist piiridest, mille vahel areneb sihtkapitali valitsuse enese tegevus. Ta on ikka ainult sihtkapitali valitsuse korralduste teostaja, ülesannete täitja. Need ülesanded saaksid olla ainult jällegi üldise ilmega. Ühes tarvilikkude abijõududega hoolitseks k. k. i. spordiväljade võrgu loomise eest, peaks tarvilikke läbirääkimisi, töötaks välja plaane, kirjastaks raamatuid, broschüüre, lansseeriks ajakirjandusse artikleid, korraldaks kehalise kasvatus üldpropagandat kõigi võimalikkude abinõudega, valvaks s. k. v. juhtnõu täitmise ja toetuste otstarbekohase kasutamise järele.

Tegelik detailiseeritud kehalise kasvatus töö sünniks juba neis organisatsioonides endis, mis moodustavad kehakultuuri sihtkapitali valitsuse. Suurema perena põrkame siin muidugi kokku sportlaskonnaga ta „kesktäidesaatva komitee“ — Eesti spordi keskliidu näol.

Mis maksis sihtkapitali valitsuse kohta kehalises kasvatuses üldiselt, maksab spordi keskliidu kohta spordi alal. Ainult spordiliikumise üldtegevused, arengu üldine juhtimine, töö ühtlustamine ja propaganda üldulatuses. Eriliitudest jookseksid keskliitu kokku kõik erialade nõuded, tarvidused ja kavad, keskliit süstematiseeriks need, esitaks need kinnitamisele oma asemikkude kogule ja sealt tulles tarvilikkude krediitide saamiseks sihtkapitali valitsusele. Nende saamisel jaotaks keskliidu asjaajaja-direktor ülesanded eriliitude vahel ära, valvaks nende täideviimise järele ja informeeriks sellest keskliidu juhatust.

Eriliidud hoolitseksid oma erialade võimaliku õitseeviimise eest, töötades välja sellekohaseid määrustikke, õpperaamatuid ja pakkudes endisse koondatud ühingu- treenereid ja instruktoreid. Soovitav oleks muidugi, kui igal erialal tegutses oma spordi liit, millega töötajate arv oleks suurem, vahetõttu ühingu- ja intii- sem. Sama tuleb ka pooldada spordiühingu- gate kohta — et tekiks kitsama ulatusega kuid seda suurema süvenemisvõimega ühingud. Meil tuleb püüda sellele, et spordiväljad, ujulad ja võimlad oleks riiklikud ja ühiskondlikud, mille kasutamisel seltsid kujutaksid endast ainult tihedaid sõprade ringe, mis gruppeerunud elukutse või mingi idee alusel.

Jääb järele veel üks eraldi seisv asutus — olümpia komitee, mille ülesandeks osavõtu korraldamine olümpia mängudest. Vist võiks selle juures jääda maksma senine põhimõte — komitee oleks ainult vormilik esindaja rahvusvaheliselt, kuna tegelikult ettevalmistustöö olümpia mängudele sooritaks spordi keskliit olümpia komitee sanktsioonil hangitud eriliste summadega.

Võiks tekkida veel küsimus, kas ei saaks ka olümpia komiteed tihedama kontakti mõttes tema esindaja kaudu siduda kehakultuuri sihtkapitali valitsusega, mil juhul oleks meie liikumine seesmiselt liidetud subordineerivalt kindlailmeliseks, ühte haripunkti kokkujooksuks, ratsionaalse ühistööga tervikuks.

H. T.

Igasugused spordiabinõud.

Spordiseltsidele sõja-
väelastele ja koolidele
hinnaalandus.

Kaubamaja

„Sport“

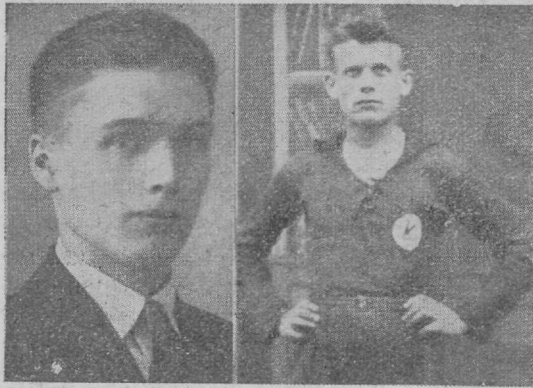
Talinn, Narva mnt. 19,
kõnetr. 23-00.

kollektoriks kehalist kasvatust juhtivate direktiivide kujunemisel. Seda saab ta teha oma iga pooleaasta eelarvega.

Seistes ametliku või poolametliku asutuse ja koosnedes kõigi nende rühmituste esindajatest, kel üldse leidub otsekohene huvi kehalise kasvatus vastu, on tal kohane astuda samme riiklikkude ja omavalitsusliste asutuste ees kehalise kasvatus üleriiklike või üldrahvuslike ettevõtete puhul, millistest oleks eestkätt nimetada kehalise kasvatus eeltingimuste loomist spordiväljade, võimlate ja ujulate ülemaalse võrgu näol, siis juhtide soetamise, selgitava kirjanduse, propaganda jne. näol. Seda kõik üldises ulatuses, ilma laskumata ühegi eriala detailidesse. Kui see nii sünnib, säilitab ta oma autoriteedi. Kordan veel, ta peab rakendama ainult nendele ülesannetele, milleni kehalise kasvatus üksikasutuste jõud ei küüni.

Tahtejõulisi noorsportlasi.

Kaks tähelepanu vääriivat jooksjat.

Vjatscheslav Seema ja Aleksander Kleinsepp.

Meil on palju uinuvat suursportlikku võimet, mis leidmata on ja ka leidmatuks jääb. E. Spordileht avaldas eelmises numbris üleskutse, millega palus lehe lugejaid ja noori endid hakata teateid saatma niisugustest tüüpidest, kel tahtejõudu ja kindlat püüdumist kasvada Eesti olümpia atleetideks.

Kaks kirja on toimetuse juba tulnud. Avaldame need ja kordame üleskutset, et eriti maalugejad oma ümbruses hoolega vaataksid ringi ja võimalikkudest suursportlastalentidest teataksid toimetusele.

Vjatscheslav Seema kirjutab:

Lugesdes Teie üleskutset E. Spordilehest

nr. 34 teatan, et olin 1. juunist kuni 1. juulini kehakultuuri sihtkapitaali valitsuse kergejõustiku kursustel, lõpetades need. Instruktor E. Seileri juhatusel astusin Tallinna noorseppade malevasse, kelle nimel startisin staadioni noorte võistlustel, kus saavutasin teise koha 100 m jooksus, olles võitjast umbes 1—2 m taga (võitja aeg 11,7). Harjutan esimest aastat, edasi harjutamiseks on tahtmist, kuid puudub võimalus ruumide ja instruktori näol. Oleksin tänulik, kui mulle seda võimaldataks. Olen 20 aastat vana ja 1,75 m pikk. Harilikult jooksen 100 m ikka 12—12,2 sek. Elukoht: Tallinn, Koidula t. 24—5.

Aleksander Kleinsepp kirjutab:

Sain Teie üleskutsest niiviisi aru, et see käib ka minu kohta. Olen praegu 19 aastat vana. Minu mõõdud on järgmised: kaal 65 kg, pikkus 1,71, kael 37, rind normaalselt 92, tühjaks hingatult 85, täis hingatult 97, kõht 78, puusad 88, reis 50, põlv 33,5, sääär 37,5. Olen täiskarsk-lane.

Olen mänginud mitu aastat jalgpalli, kuid harjutanud kaks viimast aastat peaaesjalikult pikamaa jooksu. Minu paremad tagajärjed on jooksudes: 1500 m — 4,45; 2000 m — 6,30; 3000 m — 10,10; 5000 m — 18,30. Olen järjekindel E. Spordilehe lugeja. Sealt olen nii mõndagi õppinud pikamaa jooksu alal. Lugesin läbi Paavo Nurmi eluloo ja see meeldis mulle kõige enam. Sean Paavo Nurmi enesele eeskujuks ja tahan temani jõuda välja. Tahtejõust ei tunne ma kunagi puudu.

Pärnu karikamängud.

Tervis — Vaprus 6:2.

Juba kolmandat aastat käib võistlus Pärnu linnavalitsuselt annetatud rändauhinna — hõbekarika pärast. Karikat tuleb kaitsta järjestikku 5 ehk vaheldamisi 7 aastat. Mängud peetakse kahe miinuse süsteemis. Osavõtjaid seltsel on statuudi järele kolm: Tervis, Vaprus ja Pärnu JK.

1926. a. võitis hõbekarika esmaskordselt Vaprus, kes finaalis Pärnu JK-ga tegi viigi 2:2, kuid viimane lahkus väljalt enne lõppviilet ja palliliit kinkis seltsile võistluskeelu kuueks talvekuuks! Tervis langes reast kaotustega TJK-le 1:2 ja Vaprusele 1:3.

1927. a. oli Pärnu parim üksteist Pärnu JK ja karikas kuulus selleks hooajaks temale, kes finaalis napilt võitis Vaprust 3:2. Tervis langes enne poolfinaali, kus Pärnu JK 3:0 võitis ja väljaspool statuuti võistleva Suleviga mängiti 1:1 ja matschi kordamisel tuli „isal“ võtta kaotus vastu haruselts Sulevilt 2:1.

Möödunud pühapäevase matschi järele selgusid finalistid, kuhu kuuluvad Pärnu JK ja 1. kl. Tervis. Tervis on praeguseni kaotusetu, kuna Pärnu JK on korra juba kaotanud ja nimelt Tervisele 0:2. Seega on võiduschanse enam Tervisel, kes ka tänava erilisel hoos on ja võiduga 4:1 Kalevile üle pani enesest rääkima kogu Eesti spordist huvitatud.

Poolfinaal peeti 7. sept. staadioni palliväljal. Vahekohtuniku Seegneri, Tall. Merkuur, algvileks olid rivistunud koosseisud järgmiselt: Tervis: Otmann; Parm — Schmidt (meesk.

vanem); Kuuter — Laur — Martson; Peterson — Vares — Välbe — Eskusson — Hendrikson. Vaprus: Reiter; Peters — Sirk (vanem); Laater — Parts — Alla; Treumuth — Mihkelson — Känd — Seimann — Lorents.

Kui vasakkaitsejad, s. o. meeskondade kaptenid vilemehega on asjad ajanud joonde, algab mäng ja samuti värvate sadu. Võistlusel langes 8 värvavat, kus juures esimese poolaja pommid, arvult 6, tegi Tervise edurivi ja ülejäänud 2 langesid teisel mängupoolel Vapruse lööduna.

Mängu algminutil teeb juba vä. Hendrikson 1:0, kuna järgmisel mänguminutil ps. Vares veeretab palli võrku seisuks 2:0. Tervise eduks. Vapruse meeskond, õigemini teine garnituur, ilmutab õige nõrka mängu, poolkaitsel puudub üldse arusaamine koha võtmisest, mis võimaldab väledajalgset Tervise edurivil alati pommitada vastase värvavat. Vaprusel puudus arvult 8 mängijat suvisest meeskonnast, kes sõjaväeteenistuse tõttu ei saanud mängida kaasa. Kolmas ja neljas värvav tuleb vs. Eskussoni lööduna 11—12 m, kui vastase poolkaitselt ja kaitsest mööda on jõutud. Viienda ja kuenda värvava nimeks on Pärnu pallipubliku lemmiku Tervise tf. Jüri Välbe oma. Vaheajal minnakse seisuga 6:0 Tervise eduks.

Teisel poolajal, kui Tervis arvab võidu kindla olevat, mängib oma osa Vaprus, kes võidab poolaja 2:0. Värvavad märkisid vs. Seimann ja ps. Mihkelson.

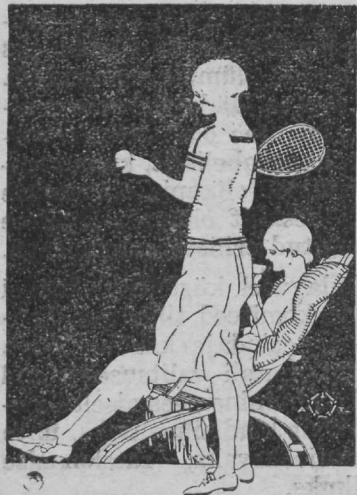
Üldtagajärjeks tuli seega Tervise võit 6:2. Vaprus, kes esmakordselt karika aastaks võitis, langes käesoleval aastal reast kõige enam.

A. P.

Praegune aeg oma tööga nõuab palju jõudu, — rohkem kui suudame anda organismile tarvitades harilikku toitu.

Iga hommiku eineks tass „Ovomaltine'i“ on tervisele kasulik ja tõstab sportlist võimet.

Nii on **OVOMALTINE** päämiselt spordimehe toiduks.

Kehakultuur muinasaegadel.

5. lhk. järg.

Meie teadmised Kreetast tugevnevad pea ainult mälestussammastel. Ainult vähe on andmeid temast literatuuris, nagu sel kohal Homeri „Iliasest“, kus mainitakse tantusuplatsi, mille kord Daidalos ehitanud Ariadne auks Krossosest, või hilisem teade mängudest, mida kuningas Minos oma attiklaste poolt tapetud poja Androgeose auks korraldanud. Kahtlemata tuletab ka Homeri „Odüsseuse“ kirjeldus Phaiaikia kuninga Alkinoose õueelust meele Kreeta olusid. Kuningas kiitleb, kuidas tema alamad on hästi aranenud rusikavõistluses, maadluses, hüppamises ja jooksus.

Euryalos kutsus Odüsseuse võistlema, ja kui see ennast vabandab, hirmutab ta üle üks tundmatu noormees. Odüsseus kutsub välja nüüd arvatavasti kreetalasi, kuid mitte jooksu peale, vaid maadlema. Sõna võtab aga kuningas Alkinoos, kes ütleb, et nemad ei otsi mingit kiitust maadluses või rusikavõistluses, kuid on väledad jooksjad, kogenud meremehed, pidude, tantsu, soojade saunade ja puhkuse sõbrad. Järgneb Demodokose laul Aresi ja Afrodiite armastusest ja kirjeldus, kuidas Halios ja Laodamas tantsivad, loopides üles ja püüdes purpurpunast palli, mida teised noored ümber ringi istudes saadavad käteplaksutuse taktiga.

Väärnähtused vastuvõtmisel kehalise kasvatuse instituuti?

E. Spordilehe toimetusele on saadetud pr. Juta Puusti poolt ärakiri Tartu ülikooli arstiteaduskonna kehalise kasvatuse dekanaadile saadetud kirjust, milles väidetakse, et üliõpilaste vastuvõtmisega kehalise kasvatuse instituuti on talitatud ebaõiglaselt.

Proua J. Puust on saavutanud tarvili-kud katsed paljudest vastuvõetud üliõpilastest paremini, sooritades üles seatud normid, kuna ainult kuulitõukes ei ole tal olnud võimalust haiguse tõttu normi saavutada, — selle eest on aga tal olnud ette näidata tokumendid tarvili-kude resultaatide sooritamise üle varem — kuid ikkagi ei olevat teda vastu võetud. Ka ei olevat dekanaat vastanud talle mitmekordsete järelepärimiste peale, miks ei ole sündinud tema vastuvõtmine.

Oleks huvitav vastavalt asutuselt saada teateid, millistel põhjustel on leidnud sarnane juhtumine aset, kuna niisugused lood ei mõju kaasa kehalise kasvatuse instituudi heale nimele.

Pr. Puust on olnud varem ka juba 4 aastat kutseline õpetaja, millist staashi ei olevat olnud paljudel ette näidata.

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud spordi ja võimlemise abinõusid.